



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1149/2023
01.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Милене Рашић, председника већа, Дубравке Дамјановић, Гордане Којић, Миролуба Томића и Биљане Синановић, чланова већа, са саветником Татјаном Миленковић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др, због продуженог кривичног дела пореска утаја из члана 229. став 3. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ и др, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ, адвоката Александра Бусарца, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Пожаревцу К 543/21 од 25.04.2023. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 466/23 од 11.08.2023. године, у седници већа одржаној дана 01.11.2023. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ адвоката Александра Бусарца, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Пожаревцу К 543/21 од 25.04.2023. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 466/23 од 11.08.2023. године, у односу на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, док се исти захтев у осталом делу одбацује као недозвољен.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу К 543/21 од 25.04.2023. године окривљени АА оглашен је кривим због извршења продуженог кривичног дела пореска утаја из члана 229. став 3. у вези става 1. и члана 61. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од 1 године, у коју казну му се урачунава време проведено у притвору од 09.10.2017. године до 06.12.2017. године и осуђен је на споредну новчану казну у износу од 500.000,00 динара коју је обавезан да плати у три једнаке месечне рате, почев од дана правноснажности пресуде и одређено да уколико новчану казну не плати у остављеном року, иста ће бити замењена казном затвора, на тај начин што ће се за сваки започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан затвора, а окривљени ББ оглашен је кривим због извршења кривичног дела пореска утаја у помагању из члана 229. став 3. у вези става 1. у вези члана 35. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од 10 месеци, у коју казну му се урачунава време проведено у притвору од 09.10.2017. године до 24.11.2017. године и осуђен је на споредну новчану казну у износу од 400.000,00 динара, коју је дужан да плати у три једнаке месечне рате, почев од дана правноснажности пресуде и одређено да уколико новчану казну не плати

у остављеном року, иста ће бити замењена казном затвора, на тај начин што ће се за сваки започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан затвора.

Истом пресудом обавезани су окривљени АА и ББ да на име паушалног износа у корист буџетских средстава суда уплате износ од по 15.000,00 динара у року од 30 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења, као и да надокнаде трошкове кривичног поступка у корист буџетских средстава Основног суда у Пожаревцу и Основног јавног тужилаштва у Пожаревцу, о чијој висини ће суд одлучити посебним решењем.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 466/23 од 11.08.2023. године одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљених АА и ББ, адвоката Жељка Глишића, па је пресуда Основног суда у Пожаревцу К 543/21 од 25.04.2023. године потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљених АА и ББ, адвокат Александар Бусарац, због повреде закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, а из образложења произилази да је захтев поднет због повреде закона из члана 439. тачка 2) ЗКП и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања (члан 440. ЗКП), са предлогом да Врховни суд побијане пресуде преиначи, тако што ће окривљене применом члана 423. тачка 1) ЗКП ослободити од оптужбе да су извршили кривична дела за која су првостепеном пресудом оглашени кривим или да побијане пресуде укине и списе предмета врати на поновно суђење првостепеном суду.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужилаштву, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП и, у седници већа коју је одржао без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), након разматрања списа предмета и правноснажних пресуда против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те након оцене навода изложених у захтеву, нашао:

Захтев је неоснован у делу који се односи на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, док је у осталом делу недозвољен.

Указујући на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП бранилац окривљених у захтеву за заштиту законитости истиче да се из првостепене пресуде не може утврдити који је закон у односу на оба окривљена у конктреном случају примењен, имајући у виду да је од извршења кривичног дела, па до доношења побијаних пресуда Кривични законик мењан, а с обзиром да је Кривичним закоником који је ступио на снагу 01.12.2019. године у члану 229. прописано кривично дело закључење рестриктивног споразума, јасно је да је наведена пресуда незаконита.

Из изреке првостепене пресуде, у односу на коју је поднет захтев за заштиту законитости, произилази да је окривљени АА оглашен кривим због извршења продуженог кривичног дела пореска утаја из члана 229. став 3. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ, што је као одговорно лице – директор Привредног друштва „ВВ“ д.о.о. Пожаревац, у стању урачунљивости, свестан свог дела и забрањености истог, у намери да делимично избегне плаћање пореза на додатну вредност за порески период од

01.05.2016. године до 31.05.2016. године давао лажне податке о чињеницама које су од утицаја на утврђење обавезе, на тај начин што је у пословној документацији наведеног привредног друштва евидентирао фиктивне рачуне „ГГ“ д.о.о. ... о наведеној продаји бакарних блокова Привредном друштву „ВВ“ д.о.о. Пожаревац, по рачунима ближе наведеним у изреци... при чему је пореској управи поднео пореску пријаву са исказаним порезом на додатну вредност по основу наведених рачуна у износу од 21.519.106,00 динара који је без основа користио као претходни порез на додатну вредност са правом на одбитак, на који начин је у овом износу неосновано умањено пореску обавезу Привредног друштва „ВВ“ д.о.о. Пожаревац с обзиром да промета робе по овим рачунима није било у намери да потпуно избегне плаћање пореза по одбитку на име откупљених секундарних сировина од физичких лица у периоду од 01.01.2016. године до 30.06.2016. године, није пријавио чињенице од утицаја на утврђивање ове обавезе на тај начин што по извршеном откупу секундарних сировина од физичких лица у укупном износу од 464.785.097,00 динара при плаћању истих рачуна Привредног друштва „ВВ“ д.о.о. Пожаревац није обрачунавао и платио порез по одбитку, нити је Пореској управи поднео одговарајуће пореске пријаве, на који начин је избегао плаћање пореза по одбитку у износу од 49.357.723,00 динара.

Из изреке исте пресуде произилази да је окривљени ББ оглашен кривим због извршења кривичног дела пореска утаја у помагању из члана 229. став 3. у вези става 1. у вези члана 35. КЗ, што је дана 31.05.2016. године у ... и у Пожаревцу као одговорно лице – директор Привредног друштва „ГГ“ д.о.о. ... у стању урачунљивости, свестан свога дела и забрањености истог, умишљајно помагао окривљеном АА у извршењу кривичног дела пореска утаја из члана 229. став 3. у вези става 1. КЗ на тај начин што је створио услове за извршење наведеног кривичног дела сачињавањем фиктивних рачуна о наводној продаји бакарних блокова Привредном друштву „ВВ“ д.о.о. Пожаревац, по рачунима ближе наведеним у изреци те пресуде, а које рачуне је предао окривљеном АА који их је евидентирао у пословној документацији Привредног друштва „ВВ“ д.о.о. Пожаревац и по основу истих исказао порез на додатну вредност у износу од 21.519.106,00 динара који је без основа користио као претходни порез на додатну вредност са правом на одбитак, на који начин је у овом износу неосновано умањено пореску обавезу Привредног друштва „ВВ“ д.о.о. Пожаревац, с обзиром да промета робе по овим рачунима није било.

Чланом 229. став 1. КЗ („Службени гласник РС“, бр. 72/09) који се примењивао од 11.09.2009. године до 28.02.2018. године у ставу 1. било је прописано да ко у намери да потпуно или делимично избегне плаћање пореза, доприноса или других прописаних дажбина даје лажне податке о законито стеченим приходима, о предметима или другим чињеницама које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза, или ко у истој намери, у случају обавезне пријаве, не пријави законито стечени приход, односно предмете или друге чињенице које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза или ко у истој намери на други начин прикрива податке који се односе на утврђивање наведених обавеза, а износ обавезе чије се плаћање избегава прелази 150.000,00 динара казниће се затвором од 6 месеци до 5 година и новчаном казном, а ставом 3. истог члана, прописано је да ако износ обавезе из става 1. овог члана чије се плаћање избегава прелази 7.500.000,00 динара учинилац ће се казнити затвором од 2 до 10 година и новчаном казном.

Кривично дело пореска утаја је изменама Кривичног законика објављеним у „Службеном гласнику РС“, бр. 94/16 било прописано у члану 225. који се примењивао од 01.03.2018. године до 30.11.2019. године, а у ставу 3. члана 225. било је прописано да ако износ обавезе из става 1. овог члана, чије се плаћање избегава прелази 7.500.000,00 динара, учинилац ће се казнити затвором од 3 до 10 година и новчаном казном.

Изменама Кривичног законика објављеним у „Службеном гласнику РС“, бр. 35/19, који се примењује од 01.12.2019. године до данас, у ставу 3. члана 225. КЗ је прописано, да ако износ обавезе из става 1. овог члана чије се плаћање избегава прелази 15.000.000,00 динара, учинилац ће се казнити затвором од 3 до 10 година и новчаном казном.

Одредбом члана 5. КЗ у ставу 1. прописано је да се на учиниоца кривичног дела примењује закон који је важио у време извршења кривичног дела, а ставом 2. истог члана прописано је да ако је после извршења кривичног дела измењен закон, једном или више пута, примениће се закон који је најблажи за учиниоца.

По налажењу Врховног суда, из саме правне квалификације кривичних дела за које су окривљени оглашени кривим првостепеном пресудом јасно произилази који је закон у конкретном случају примењен, као и да су, правилном применом члана 5. КЗ нижестепени судови, кривично-правне радње окривљених АА и ББ правно квалификовали као кривично дело пореска утаја из члана 229. став 3. у вези става 1. КЗ („Службени гласник РС“, бр. 72/09) који се примењивао од 11.09.2009. године до 28.02.2018. године и који је важио у време извршења кривичног дела – 2016. године, све до 28.02.2018. године, јер је тај закон најблажи за окривљене, обзиром да је каснијим изменама за кривично дело које им је било стављено на терет прописана строжа казна. Стога су наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљених којима се на наведени начин указује на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП од стране овога суда оцењени као неосновани.

Бранилац окривљених АА и ББ у захтеву за заштиту законитости наводи да је исти поднет због повреде закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, међутим, у образложењу наведене повреде полемиче са чињеничним утврђењима суда у правноснажним пресудама чиме указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање (члан 440. ЗКП). Наиме, бранилац окривљених у захтеву наводи да није утврђено ко је поднео кривичну пријаву, када је, коме и на који начин окривљени АА давао лажне податке о чињеницама које су од утицаја на утврђивање наведене обавезе, да се не може утврдити када је кривично дело извршено, да се нису стекли услови за правну конструкцију продуженог кривичног дела, јер се ради о откупу секундарних сировина од физичких лица, да у односу на окривљеног ББ стварање услова приликом помагања за извршење кривичног дела у конкретној ситуацији не може бити сачињавање фактура, па је нејасно како је у односу на овог окривљеног примењен члан 35. КЗ. У захтеву се наводи и да се у конкретном случају ради о веродостојним рачунима, а не фиктивним, да су рачуни издати и прокњижени од стране овлашћених лица у закону прописаној форми, по којима је испоручена роба наведена у тим рачунима, извршено плаћање и на основу кога су поднете одговарајуће пореске пријаве, што је евидентирано у пословним књигама предузећа оба окривљена и што је потврђено налазима и мишљењем вештака Ратка Лазаревића, а имајући у виду да и сам суд

утврђује да за рачуне наведене у изреци постоје отпремнице, јасно је да је роба испоручена, да су рачуни предати и плаћени и да се не ради о фиктивним рачунима, већ о рачунима са истинитом садржином, као и да у списима предмета постоји 27 фактура, а да је наведено да је 12 фиктивно, јер нема превознице, путног налога и таксографа.

По налажењу Врховног суда, иако је захтев у овом делу поднет због формално дозвољеног разлога – због повреде закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, с обзиром да из образложења те повреде произилази да је исти поднет због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања у правноснажним одлукама (члан 440. ЗКП), које у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП не представља законом прописан разлог због кога је окривљеном и његовом браниоцу дозвољено подношење овог ванредног правног лека, захтев је у овом делу оцењен као недозвољен.

Из напред наведених разлога донета је одлука као у изреци, на основу одредбе члана 491. став 1. ЗКП, у делу у коме је захтев одбијен као неоснован, а на основу одредбе члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП, у делу у коме је захтев одбачен као недозвољен.

**Записничар-саветник,
Татјана Миленковић, с.р.**

**Председник већа-судија,
Милена Рашић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**